

Thema Landbouw/Klimaatneutraal

Toelichting Landbouw/Klimaatneutraal

In de agrarische sector zijn veel ontwikkelingen. Agrarisch ondernemers willen graag aan de slag met uitdagingen die op hen afkomen zoals de klimaatopgave. In overleg met de Dorpsraad Vasse verkennen agrariërs welke ontwikkelingen zij pro-actief op willen pakken, het project: 'Vasse Klimaatproof' is geboren.

Voor de agrarische sector levert dit uitdagingen op het vlak van duurzame energie, bodem en emissie van broeikasgassen op. Betreffende agrariërs willen verkennen welke mogelijkheden zij hebben om bij te dragen aan de klimaatopgave. Niet omdat het hen wordt opgelegd maar omdat ze graag op een positieve manier bezig willen zijn met toekomstige ontwikkelingen. Welke kansen zijn er voor hun bedrijven ?

Deze ontwikkelingen in Vasse passen prima bij de uitdaging (speerpunten voor de komende periode) voor het Landelijk Gebied verwoord in de begroting 2019 gemeente Tubbergen.

Uitdaging

De samenleving staat voor grote uitdagende opgaven voor een gezond leefklimaat dit vertaald zich o.a. terug op thema's als het klimaatakkoord, voedselzekerheid en voedselveiligheid, biodiversiteit en waterkwaliteit. Landbouwbodems van goede kwaliteit vormen niet alleen een belangrijke basis, maar ook een voorwaarde voor het realiseren van die opgaven. Duurzaam bodembeheer draagt wezenlijk bij aan het herstellen van de balans tussen landbouw, natuur en leefomgeving. Denk hierbij aan het versterken van kringlooplandbouw die van belang is voor de opgaven voor bodem, water, natuur en klimaat. Zie hiervoor: <https://www.rovid.nl/ezk/dco/2018/ezk-dco-20180906-id2wy4ms6-web-hd.mp4>.

Daarnaast heeft de klimaatopgave tot doel sterk bij te dragen aan een gezonde leefomgeving door het terugdringen van de CO₂-uitstoot en een duurzame vorm van energiegebruik. De opwek van duurzame energie zal mede aanspraak maken op de ruimtelijke inpassing van deze technieken en bieden agrariërs de kans op een tweede inkomstenbron of een omzetting van hun bedrijf.

Rolverdeling

De 'speelruimte' is beperkt. De gemeente kan voor landbouw inzetten op bewustwording en 'meeliften' met bestaande programma's zoals Mineral Valley Twente, Vruchtbare Kringloop Overijssel, Deltaplan Agrarisch Waterbeheer, Natura2000, Kringlooplandbouw, etc.

Voor het klimaat akkoord zet de gemeente in op programma's als de Regionale EnergieStrategie Twente (RES-T), Warmte transitievisie en de wijk uitvoeringsplannen en de agenda voor Twente. De gemeente zet voor de wijk uitvoeringplannen in op de participatie met de wijken/dorpskernen.

Dit positieve signaal vanuit Vasse ('Vasse Klimaatproof') is opgepakt door de gemeente samen met de provincie Overijssel en budget vrij gemaakt om de mogelijkheden te verkennen (cofinanciering MAT kernagenda Vasse).

Centraal besprekspunt voor de kernavond:

Tijdens de kernavond gaan we met elkaar in gesprek hoe we ervoor kunnen zorgen dat het project: 'Vasse Klimaatproof' een succes gaat worden en kan dienen als blauwdruk voor andere dorpen. Door inzicht om te zetten in concrete acties is lef nodig en ruimte voor nieuw ondernemerschap. Die ruimte voor nieuw ondernemerschap is cruciaal gezien de grote uitdagingen. Zijn de agrarische ondernemers bereid om zelf te werken aan nieuwe verdienmodellen en bestaande verdienmodellen door te ontwikkelen ?

Hieronder lichten we een aantal uitdagingen kort toe.

Verduurzamen alleen is nog geen kringlooplandbouw !

'Kringlooplandbouw is noodzakelijk omdat de huidige landbouw tegen de ecologische en maatschappelijke grenzen aanloopt en daar zelfs over heen gaat. Zo is de biodiversiteit afgenomen, de kwaliteit van de bodem aangetast en vereist het tegengaan van klimaatverandering een lagere uitstoot van broeikasgassen. De visie "Waardevol en verbonden" heeft de noodzaak van een transitie naar kringlooplandbouw indringend op de agenda gezet. Deze transitie gaat gepaard met

investeringen en onzekerheid en vereist marge en inkomsten: een verdienvermogen. De omslag naar kringlooplandbouw is uitdagend omdat de huidige situatie nog ver af staat van kringlooplandbouw. De omslag is ook onvermijdelijk omdat de huidige landbouw de grenzen van onze milieugebruiksruimte overschrijdt.'

Bron: 'Goed boeren kunnen boeren niet alleen'

(Rapport van de taskforce verdienvermogen kringlooplandbouw, oktober 2019)

Het klimaatakkoord

Het centrale doel van het Klimaatakkoord is het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen en dat raakt aan het leven van alledag. De transitie is in de eerste plaats een maatschappelijke transitie. Burgers en bedrijven staan voor een reeks beslissingen die van invloed zijn op hoe we wonen, ons verplaatsen, wat we eten, de producten die we kopen, hoe we ons geld verdienen. Het zijn niet altijd gemakkelijke keuzen, waarbij burgers en bedrijven bovendien op elkaar en op de overheid zijn aangewezen. Een bundeling van daadkracht, investeringen, kennis en kunde is nodig.

Sinds februari 2018 hebben daarom meer dan 100 partijen gewerkt aan een samenhangend pakket aan voorstellen waarmee het CO₂-reductiedoel in 2030 gerealiseerd kan worden. Het eindresultaat is het voorliggende Klimaatakkoord. Dit Klimaatakkoord zodoende een pakket aan maatregelen met een zo breed mogelijk maatschappelijk draagvlak, dat de actieve steun heeft van zoveel mogelijk bijdragende partijen en waarmee het politieke reductiedoel van 49% in 2030 wordt gerealiseerd.

Wat staat er nu voor de landbouw in het klimaatakkoord

In 2050 moet de landbouw en het landgebruik klimaatneutraal zijn. Een ingewikkelde uitdaging, daar een deel van de uitstoot van broeikasgas niet te vermijden is: koeien produceren methaan en uit kunstmest komt lachgas vrij, beide broeikasgassen. Anderzijds legt de sector ook CO₂ vast: in de bomen, de bodem en het gras. Dat draagt weer bij aan de reductiedoelstelling.

In 2030 komt 70 procent van alle elektriciteit uit hernieuwbare bronnen. Dat gebeurt met windturbines op zee, op land en met zonnepanelen op daken en in zonneparken. Tegelijk groeit de vraag naar elektriciteit. Auto's worden elektrisch, de industrie vervangt olie en gas door schone stroom. Gebouwen gaan van het gas af en zullen meer stroom nodig hebben voor verwarmen en koken.

Omdat de stroomvoorziening meer afhankelijk wordt van het grillige weer zijn veel maatregelen nodig om de levering betrouwbaar te houden.

Lees meer over de afspraken in de sector [Elektriciteit](#).

Lees meer over de afspraken in de sector [Landbouw en landgebruik](#).

Bron: <https://www.klimaatakkoord.nl/>

Uitdagingen gemeente

Met het project: 'Vasse Klimaatproof' krijgen agrarisch ondernemers in Vasse inzichtelijk wat de klimaatopgave inhoudt en wat het kan betekenen voor hun bedrijf. Op basis van een workshop en groepsbijeenkomsten wordt gewerkt aan de mogelijkheden voor concrete uitvoering in een vervolgtraject. De doelgroep bestaat uit agrarisch ondernemers in de directe omgeving van Vasse. Dit betreft voor een groot deel melkveehouders, maar ook intensieve veehouderij en akkerbouw zijn vertegenwoordigd. De (tussen)uitkomsten van dit project worden gedeeld met de Dorpsraad Vasse ter informatie en voor afstemming over mogelijke vervolgtrajecten.

Mooi zou zijn dat de mogelijke vervolgtrajecten tot concrete uitvoering komen, de gemeente kan participeren in (gebieds)processen.

Welke beschikbare ondersteuningsmogelijkheden zijn er zoal in de gemeente Tubbergen?

- Proeftuinen binnen netwerkorganisatie Mineral Valley Twente (MVT)
- Ervaringen opdoen met proefveld "Vruchtbare Kringloop Overijssel"
- Netwerk/specialisme Ervencoaches

- Energieloket
- Energieke Regio
- (eind 2019) communicatieplatform “Energie van Noord Oost Twente”
- Duurzaamheidsfonds (max. € 50.000,- financiering voor energiebesparing en -opwekking)
- Agrohub; kennis en expertise vanuit onderwijs betrekken bij vraagstukken landbouw
- Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW)
- Stichting Essenkracht; ondersteund duurzaamheidsinitiatieven
- Coöperatie Gebiedscollectief Noordoost-Twente voor agrarisch natuurbeheer

Voorbeelden

- Project ‘Gemeente zoekt dak’; inventarisatie van potentiële daken voor zonnepanelen
- Project ‘Regionale aanwending organische stof’ bij waterwinning Mander; uitvoering door MVT
- Project ‘Twents Meetnet Bodem’; uitvoering door MVT
- Project ‘Erfafspoeling Vasse’; Waterschap Vechtstromen is uitvoerder van Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) en kan extra inzet leveren voor Vasse
- Gebiedscollectief heeft zich ingeschreven voor GLB-pilot 50 tinten groen; op bedrijfsniveau de praktische invulling gaan maken voor natuur inclusieve landbouw (Gemeenschappelijke Landbouwbeleid na 2021)

Vragen voor het gesprek op de kernavond tussen inwoners en raadsleden

- Waarom zijn de agrarische bedrijven zo belangrijk voor Vasse?
- Welke vormen van innovatie bieden goede kansen voor de agrarische bedrijven rond Vasse?
- Welke partijen kunnen een rol spelen om de genoemde vormen van innovatie te realiseren en te laten slagen?
- Zijn burgers bereid om meer te betalen voor lokale producten ?
- Wat verwacht je van de gemeente ?